తృతీయభాగః

పంచమపాఠః

5. సుప్రభాతమ్

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

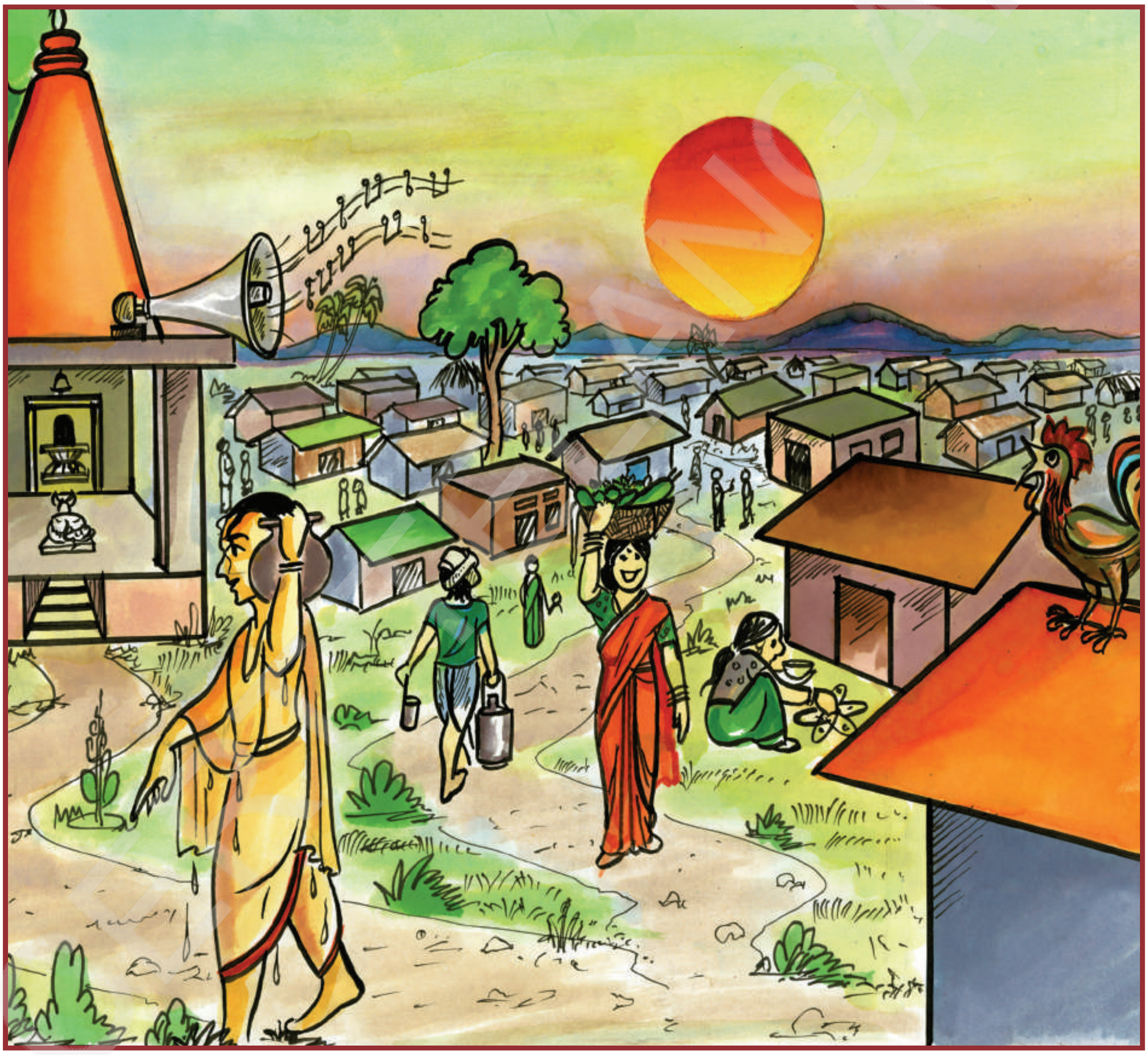

1) ఏతాని దృశ్యాని భవంతః కదా పశ్యంతి ?

2) చిత్రే జనాః కిం కిం కుర్వంతి ?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.
(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

చంద్రః అస్తం గచ్ఛతి,
సూర్యః ఉదయం గచ్ఛతి,
పరితో భవతి ప్రకాశః,
మందం చలతి సమీరః,
మధుపో భవతి సధీరః ॥

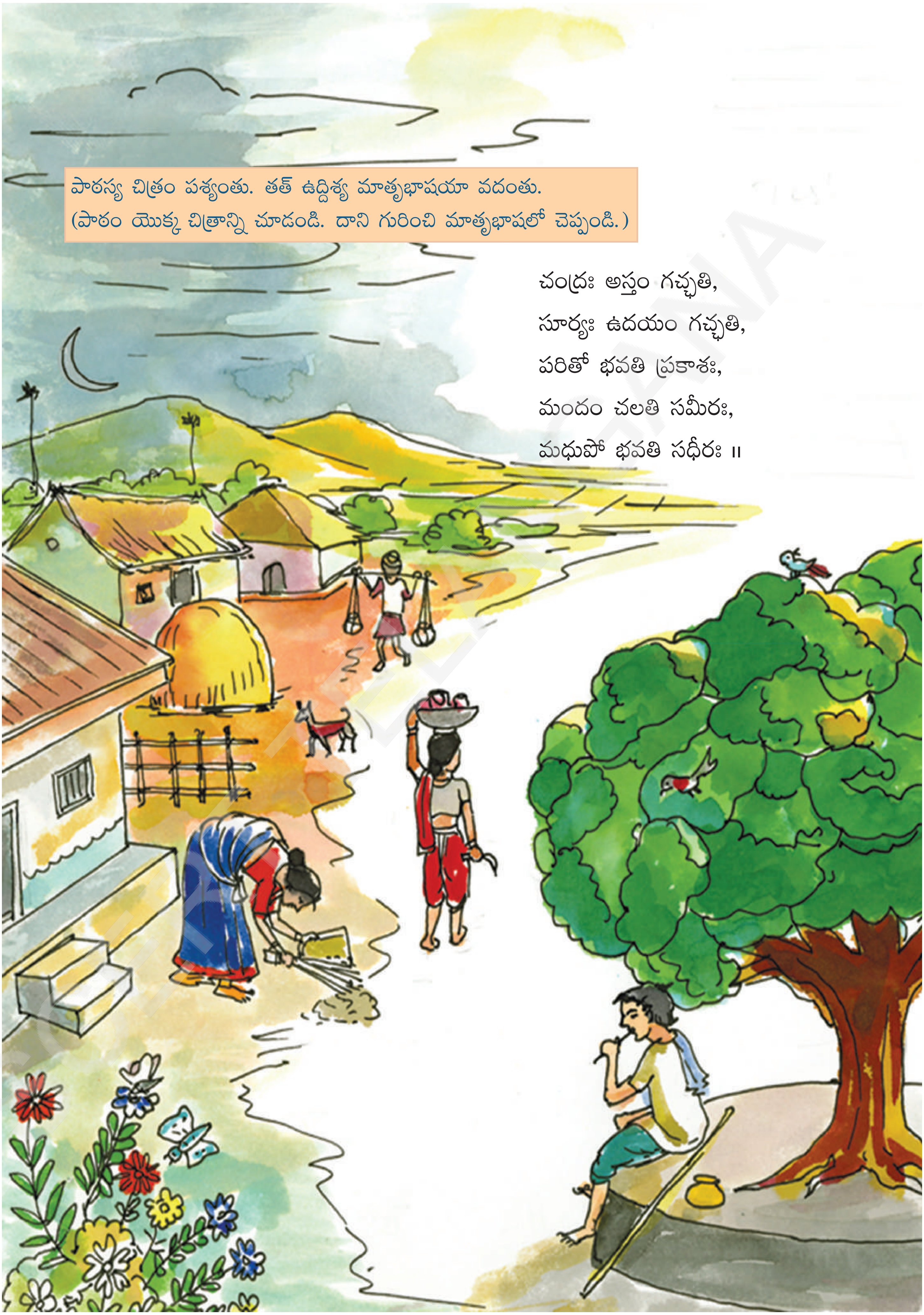

కలికాబృందం వికసతి,
లతికాబృందం విలసతి,
నిద్రా తంద్రా భగ్నా,
జనతా కర్మణి లగ్నా,
సకలే నవ ఉల్లాసః,
వదనే వదనే హాసః ॥

పథి పథి జనసంచారః,
నూపుర రవ ఝుంకారః,
విటపే ఖగకులరావః,
చరితుం చలితా గావః ॥

– వాసుదేవ శాస్త్రి ద్వివేదీ

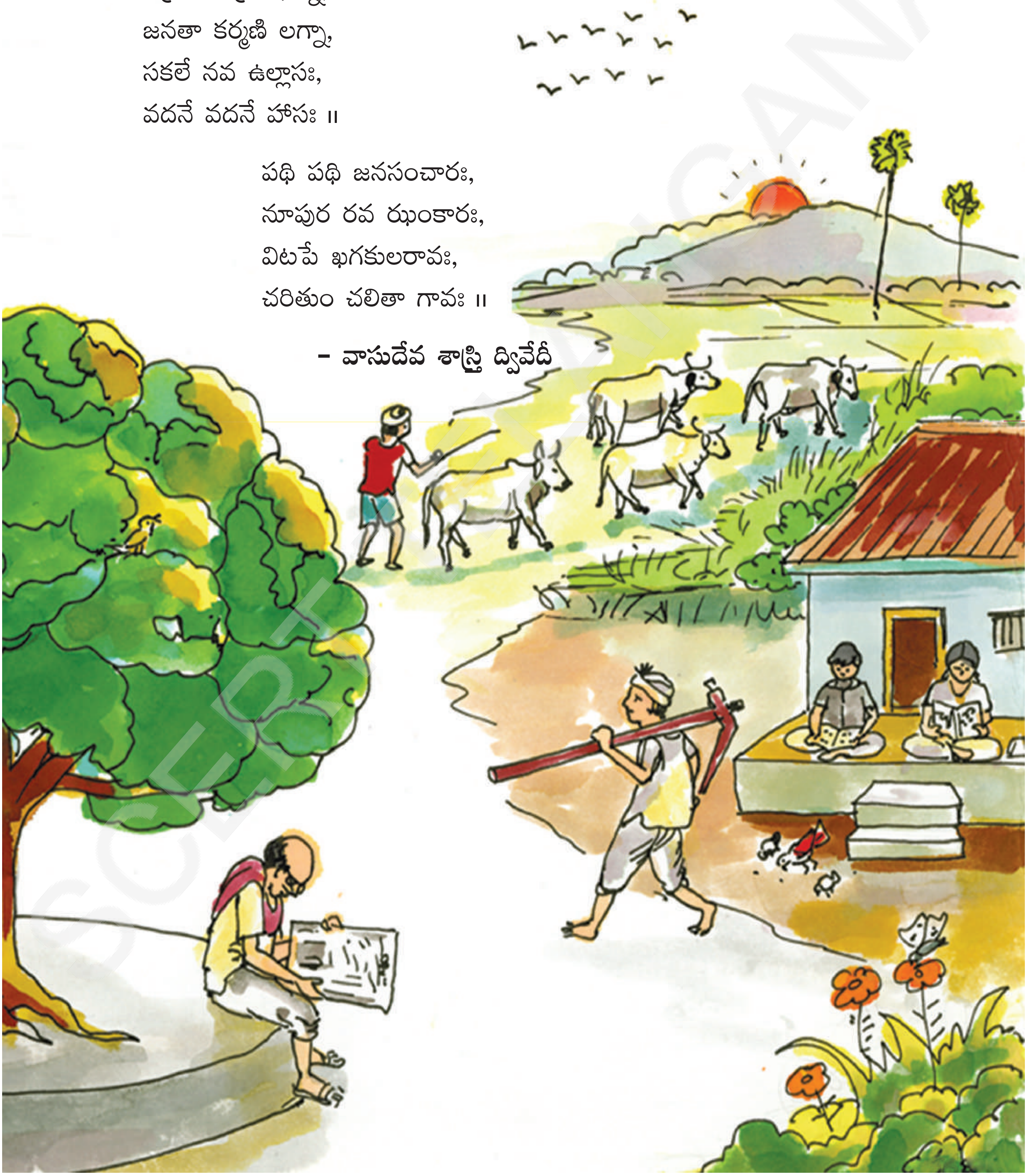

SCERT TELANGANA

ఏతాని కుర్వంతు

1. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు. (వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

అ) చంద్రోదయః కదా భవతి ?

ఆ) సూర్యోదయసమయే భవతః గృహే పరివారజనాః కిం కిం కుర్వంతి ?

ఇ) సూర్యోదయసమయే వీథ్యాం జనాః కిం కిం కుర్వంతి ?

ఈ) చంద్రోదయసమయే వీథ్యాం జనాః కిం కిం కుర్వంతి ?

2. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు. (చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

అ) గీతస్య భావం పఠంతు. (గీతం యొక్క భావాన్ని చదవండి.)

చంద్రుడు అస్తమిస్తున్నాడు. సూర్యుడు ఉదయిస్తున్నాడు. చుట్టూ కాంతి నిండుతున్నది. గాలి మెల్లగా వీస్తున్నది. తుమ్మెద ధైర్యంగా ఎగురుతున్నది.

మొగ్గలు వికసిస్తున్నాయి. లతలు ఆనందిస్తున్నాయి. ప్రజలు నిద్రను, బద్ధకాన్ని వదిలి తమ తమ పనులలో మునిగిపోయారు. అందరిలో క్రొత్త చైతన్యం, ప్రతిముఖంలో నవ్వు కనిపిస్తున్నాయి.

ప్రతిదారిలో ప్రజలు తిరుగుతున్నారు. గజ్జెల శబ్దం వినిపిస్తున్నది. చెట్టుపై పక్షులు కూస్తున్నాయి. ఆవులు మేయటానికి వెళుతున్నాయి.

ఆ) అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా అర్థమ్ అవగచ్ఛంతు. (కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టికను చూసి అర్థం తెలుసుకోండి.)

అస్తం	గచ్ఛతి	పఠితః	ప్రకాశః	కర్మణి
ఉల్లాసః	పథి	ఝంకారః	ఖగః	హాసః

ఇ) ఉపరిదత్తాని పదాని పాఠే అన్విష్య, వర్తులేన (◯) అంకయంతు. (పైన ఇచ్చిన పదాలను పాఠంలో వెదకి దాని చుట్టూ గీయండి.)

SCERT TELANGANA

ఈ) గీతం సాభినయం గాయంతు. (గీతాన్ని అభినయంచేస్తూ పాడండి.)

ఉ) అధః దత్తాని పదాని చిత్రైః సహ యోజయంతు.
(కింద ఇచ్చిన పదాలను బొమ్మలతో కలపండి.)

ఖగః	వృక్షః	లతికా	మధుపః	నూపురాః	గావః

....

....

....

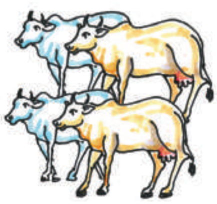

....

....

....

ఊ) అధః దత్తాని భావయుక్తాని వాక్యాని పాఠాత్ చిత్వా లిఖంతు.
(కింద ఇచ్చిన భావాలను తెలిపే వాక్యాలను పాఠంలో వెదకి రాయండి.)

ఉదా - చుట్టూ కాంతి నిండుతుంది. **<u>పరితో భవతి ప్రకాశః</u>**

1. చంద్రుడు అస్తమిస్తున్నాడు. ....
2. లతలు ఆనందిస్తున్నాయి. ....
3. ప్రతిదారిలో ప్రజలు తిరుగుతున్నారు. ....
4. గాలి మెల్లగా వీస్తున్నది. ....
5. ఆవులు మేయటానికి వెళుతున్నాయి. ....

SCERT TELANGANA

ఋ) **పాఠ్యాంశగతాని వర్తమానకాలికపదాని చిత్వా అత్ర లిఖంతు.**

(పాఠ్యాంశంలోని వర్తమానకాలపదాలను వెదకి ఇక్కడ రాయండి.)

ఉదా : గచ్ఛతి ....

....

....

3. లేఖనం, స్వీయరచనా (రాయడం, స్వంతరచన)

అ) **పఠంతు, లిఖంతు.** (చదవండి, రాయండి.)

1) కః అస్తం గచ్ఛతి ? కః ఉదయం గచ్ఛతి ?

2) పథి పథి కిమ్ అస్తి ?

3) గావః కిం కుర్వంతి ?

ఆ) **చింతయిత్వా లిఖంతు.** (ఆలోచించి రాయండి.)

1) మధుపః కిమర్థం సధీరః భవతి ?

2) ప్రాతఃకాలే భవతాం కార్యాణి లిఖంతు.

3) పాఠే సూర్యోదయసమయే కిం కిం భవతీతి వర్ణితమస్తి. సూర్యాస్తమయసమయే కిం కిం భవతీతి చింతయిత్వా వదంతు.

4. పదజాలాభివృద్ధిః, భాషాక్రీడాః (పదజాలాభివృద్ధి, భాషాక్రీడలు)

అ) **అధః లిఖితానాం పదానాం సమానార్థకపదాని మంజూషాతః చిత్వా లిఖంతు.**

(కింద ఇచ్చిన పదాల యొక్క అర్థాలను పట్టికలో వెదకి రాయండి)

సూర్యః	సమీరః	మధుపః	ప్రకాశః	ఉల్లాసః	పథి

1. మార్గే – ....
2. రవిః – ....

SCERT TELANGANA

3. వాయుః – ....

4. ఉత్సాహః – ....

5. కాంతిః – ....

6. భ్రమరః – ....

ఆ) అధః రేఖాంకితైః పదైః కోష్ఠకం పూరయన్తు.

(కింద గీత గీసిన పదాలతో పట్టికను పూరించండి.)

★	1	★	★	★	2
3			★	4	
★		★	5	★	★
★	★	6			★
★	7	★		★	8
9			★	★	
★		★	10		

ఉపరిష్టాత్ అధః (నిలువు)

1. పరితో భవతి ప్రకాశః.
2. విటపే ఖగకులరావః.
5. సూర్యః ఉదయం గచ్ఛతి.
7. చరితుం చలితాః గావః.
8. మధుపో భవతి సధీరః.

తిర్యక్ (అడ్డం)

3. చరితుం చలితాః గావః.
4. చరితుం చలితాః గావః.
6. వదనే వదనే.హాసః.
9. కలికాబృందం వికసతి.
10. చంద్రః అస్తం గచ్ఛతి.

SCERT TELANGANA

ఇ) అధః దత్తేషు వాక్యేషు వ్యతిరేకార్థకపదాని సంతి. తాని అన్విష్య లిఖంతు.

సూర్యః ప్రాతః ప్రాక్‌దిశాయామ్ ఉదయం గచ్ఛతి. సాయం పశ్చిమదిశాయామ్ అస్తం గచ్ఛతి.

1. ప్రాక్ దిశాయాం ×
2. అస్తం ×
3. ప్రాతః ×

ఈ) అధః ఘట్యః ప్రదత్తాః సంతి. తాః పశ్యంతు. సమయం పఠిత్వా అవగచ్ఛంతు.

(ఇక్కడ గడియారాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని చూడండి. సమయాన్ని చదివి అర్థంచేసుకోండి.)

పంచవాదనమ్

సపాదపంచవాదనమ్

సార్ధపంచవాదనమ్

పాదోనషడ్వాదనమ్

SCERT TELANGANA

ఉదాహరణానుసారం సమయం లిఖంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి సమయం రాయండి.)

ఉదా ॥ **6.00 – <u>షడ్వాదనమ్</u>** **6.15 – సపాదషడ్వాదనమ్**

6.30 – సార్ధషడ్వాదనమ్ **6.45 – పాదోనసప్తవాదనమ్**

7.00 – ....

7.15 – ....

7.30 – ....

7.45 – ....

8.00 – ....

8.15 – ....

8.30 – ....

8.45 – ....

ఉదాహరణానుసారం సమయం లిఖంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి సమయం రాయండి.)

ఉదా ॥ **నవవాదనమ్ – <u>9.00</u>** **సపాదనవవాదనమ్ – 9.15**

సార్ధనవవాదనమ్ – ....

పాదోననవవాదనమ్ – ....

దశవాదనమ్ – ....

సపాదదశవాదనమ్ – ....

సార్ధదశవాదనమ్ – ....

పాదోనదశవాదనమ్ – ....

SCERT TELANGANA

ఉ) **అధః ఘట్యః ప్రదత్తాః సంతి. తాః పశ్యంతు. సమయం పఠిత్వా అవగచ్ఛంతు.**

(ఇక్కడ గడియారాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని చూడండి. సమయాన్ని చదివి అర్థంచేసుకోండి.)

పంచాధికనవవాదనమ్

దశాధికనవవాదనమ్

పంచోననవవాదనమ్

దశోననవవాదనమ్

ఉదాహరణానుసారం సమయం లిఖంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి సమయం రాయండి.)

ఉదా ॥ **5.05- పంచాధికపంచవాదనమ్.** **5.10 - దశాధికపంచవాదనమ్.**

4.55- పంచోనపంచవాదనమ్. **4.50 - దశోనపంచవాదనమ్.**

2.05- .... 2.10 - ....

1.55 - .... 1.50 - ....

4.05- .... 4.10 - ....

3.55 - .... 3.50 - ....

పంచాధిక-అష్టవాదనమ్. - .... దశాధిక-అష్టవాదనమ్ - ....

పంచోన-అష్టవాదనమ్. - .... దశోన-అష్టవాదనమ్ - ....

SCERT TELANGANA

ఊ) **దినచర్యాం వదంతు.** (దినచర్యను చెప్పండి.)

గోపాలస్య దినచర్యా

5.00 –	యోగాసనమ్	గోపాలః పంచవాదనే యోగాసనం కరోతి.
6.30 –	అధ్యయనమ్	గోపాలః .... అధ్యయనం కరోతి.
7.30 –	స్నానమ్	....
7.45 –	పూజా	....
8.15 –	గృహకార్యమ్	....
9.45 –	విద్యాలయః	....
5.00 –	క్రీడా	....
8.05 –	భోజనమ్	....
9.00 –	అధ్యయనమ్	....
10.30–	నిద్రా	....

5. వ్యాకరణాంశాః (వ్యాకరణాంశాలు)

అ) **అధః దత్తాని వాక్యాని పఠంతు. రేఖాంకితపదాని అవగచ్ఛంతు.**
(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలను చదవండి. గీతగీయబడిన పదాలను అర్థం చేసుకోండి)

1. సూర్యోదయః ప్రాతఃకాలే భవతి. ప్రశ్నః. సూర్యోదయః కదా భవతి ?
2. బాలాః సాయంకాలే క్రీడంతి. ప్రశ్నః. బాలాః కదా క్రీడంతి ?
3. లలితా సోమవాసరే ఉద్యానం గచ్ఛతి. ప్రశ్నః. లలితా కదా ఉద్యానం గచ్ఛతి ?

'కదా' ఇతి, సమయవిషయే ప్రశ్నవాచకః శబ్దః. ఏతస్య ఉపయోగం కృత్వా ప్రశ్ననిర్మాణం కుర్వంతు.

1. మాలతీ సాయంకాలే పాఠం పఠతి. ప్రశ్నః. మాలతీ ....పాఠం పఠతి?
2. ఛాత్రాః మధ్యాహ్నే భోజనం కుర్వంతి. ప్రశ్నః. ఛాత్రాః ....భోజనం కుర్వంతి?
3. రాఘవః విరామసమయే గృహకార్యం కరోతి. ప్రశ్నః. ....?
4. గాయకః ప్రతిదినం గీతాభ్యాసం కరోతి. ప్రశ్నః...............................?

SCERT TELANGANA

6. సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్ (సృజనాత్మకవ్యక్తీకరణం)

అ) సూర్యాస్తమయసమయే జనజీవనచిత్రం రచయంతు.

7. పరియోజనాకార్యమ్ (ప్రాజెక్టుపని)

అ) ప్రకృతివర్ణనాత్మకం సంస్కృతగీతం, శ్లోకం వా సంగృహ్య కక్ష్యాయాం శ్రావయంతు.

ఆ) సుప్రభాతసమయే గ్రామజీవనం, నగరజీవనం చ కథం భవతీతి పట్టికారూపేణ లిఖిత్వా ఆనయంతు.

8. ప్రశంసా

ఛాత్రాః – నమస్తే మహోదయ!

ఉపాధ్యాయః – శుభమస్తు. ఉపవిశంతు. రమేశ! ప్రాతః కదా ఉత్థితవాన్?

రమేశ: – మహోదయ! అహం పంచవాదనే ఉత్థితవాన్.

ఉపాధ్యాయః – ఉత్తమమ్. శారదే! భవతీ ప్రాతః కిం కిం కృతవతీ?

శారదా – మహోదయ! అహం గృహస్య పురతః రంగవల్లికాం రచితవతీ. స్నానం కృత్వా వేంకటేశ్వరసుప్రభాతస్తోత్రం పఠితవతీ.

ఉపాధ్యాయః – ఉత్తమమ్!

(ప్రాతః నిద్రాతః ఉత్థానానంతరం భవంతః కిం కిం కుర్వంతి?)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న	కించిత్
1. గీతం స్వయం గాతుం శక్నోమి.			
2. సూర్యోదయవిషయే పంచవాక్యాని సంస్కృతేన వక్తుం శక్నోమి.			
3. సూర్యోదయసంబద్ధాని పదాని సంస్కృతేన లేఖితుం శక్నోమి.			

SCERT TELANGANA